

טוב אימות בעד ארצנו

00606228

קציני צה"ל הבכירים לא המציאו שום דבר בחודשים האחרונים. במבצע קדש הסתיר דיין

מבן-גוריון מידע על התקדמות צה"ל בסני בקצב מהיר מהמתוכנן.

אמיר אורן

בשדה בוקר, כפה עליו ראש אגף מטה מנאמני מפא"י, האלוף יוסף אבירד, ואחר כך סגן רמט" כ"ל ישרני כמקל של קצין בריטי, האלוף חיים לסקוב. בתמונה מטקס חילופי הרמטכ"ל נראה בן-גוריון, "הזקן", בסך הכל בן 67, כגילו של אהוד ברק עכשיו, בין דיין בן ה-38 והרמטכ"ל היוצא מרדכי מקלף, בן 33 לפי תעודותיו, אך קשיש בשני עשורים בקלסטר העיף.

פחות משלוש שנים עברו מאז התצלום המ" שולש ועד למבצע קדש, אך על בן-גוריון קפצו בינתיים זקנה ורפיון. בעת המבצע רימה אותו דיין, שהסתיר ממנו במשך יותר מיממה מידע חיוני על התקדמות צה"ל בסני בקצב מהיר מהמתוכנן ובניגוד לסיכום עם הבריטים והצר" פתים. הרמטכ"ל, שכביכול חס על בריאותו של המנהיג האזרחי העליון, חשש שדיווח אמת יביא את בן-גוריון לעצור את ההתקדמות ולהסיג את הכוחות.

לא גילוי מרעיש הוא שבחייו הפרטיים היה דיין רחוק מלמשמש מופת מוסרי. ברנהמטלון מספרת כי בעצת פרקליטו, עו"ד יהושע רוט נשטרייך (שהיה גם עורך דין חיצוני בשירות המוסד וחבר ועדת הבדיקה הממלכתית שסיפקה גרסת חיפוי לעניין פרשת פולארד), שילם דיין 10,000 לירות לאחת המאהבות שלו, אלישבע צ'יז, כשזו איימה לתבוע אותו על הפרת הב" טחת נישואים.

לכישלונותיה ולזיופיה. מוסכם שלפחות שלו" שה קצינים בכירים באמ"ן ועוד כמה זוטרים היו מעורבים בבדיוי ובחיפוי.

ברנהמטלון, הסבורה שדיין הואשם לשווא בסירוב לסייע לשחרור אסירי הפרשה מכלאם במצרים, מקדישה עמודים ארוכים להצגת ראיות לכאורה לכך שדיין לא היה בסוד העלילה בקיץ 1954. תיאורו הבימה יציג בקרוב את "חיפוי נלוו" מאת בועז אפלכאום, מחזה המגיש גרסה הפוכה. אפלכאום גבה עדויות נגד דיין מישראל גלילי, יוסף אלמוגי ומזכירו של לבון, אפרים עברון. הוא גם ניהל סדרת שיחות עם ראש אמ"ן המודח של עסק הביש, בנימין גיבלי, ש"התוודה באוזני בקפה בל", כי לעולם לא יסלח לדיין על שהורה להפעיל את החוליות במצרים. דיין, הוסיף גיבלי, הניח לו לחפות עליו ואחר כך "תקע בגבי שיברייה ממורטת". אלא שגיבלי השהה את השמעת טענותיו עד לאחר מותו של דיין, באין מגיב ומכחיש.

נאמנות אישית

מנהג שבעולם הוא, שממונים דורשים מהכ" פופים להם דיווח מלא ומדויק כדי לשלוט לה"

לוטין בידע שבלעדיו קשה לכפות מרות. מעצמם הם דורשים פחות. גם בן-גוריון, אביר האמת ומי שבחר לעצמו את הכינוי המחתרתי "אמיתי", לא היה צדיק תמים. לעתים גברה חובתו למדינה או למפלגה על רבקות באמת. מאחורי הטיעון המוסרי של תביעתו מהקצונה, לומר אמת, עמד הגיונו של השלטון. אם ראש הממשלה ושר הבי" טחון לא יוכל לסמוך על צבא האומר לו רק את האמת ואת כל האמת, עלולים מפקדים לסבך את המדינה בהרפתקאות ללא סמכות. חמור מכך: כמו שכנותיה במזרח התיכון, תהיה גם ישראל קורבן להפיכה שלטונית שתרחק את צבאית. "טוב אימות בעד ארצנו" הוא מוטו של הישרדות מנהיגותית, לא רק לאומית.

הדרך לגבור על סכנה זו היתה יצירת מנגנון של נאמנות אישית ופוליטית בקצונה הבכירה, לצד פיקוח על הרמטכ"ל, באמצעות מינוי סגן רמטכ"ל לעומתי ודיווח ישיר של הסגן ושל ראש אמ"ן לשר הביטחון. ברומה, כאשר תיק הביטחון הופרד מראשות הממשלה וניתן לשר הביטחון, הועתקה שיטה זו גם לפיקוח של ראש הממשלה על שר הביטחון והרמטכ"ל.

במקרה דיין נחלש בן-גוריון עם השנים. כש" מינה אותו לרמטכ"ל, ערב צאתו לחופשה ארוכה

17 צין בכיר בצה"ל שיקר. לא ייאמן, אוי לאזוניים שכך שומעות. שיקר. בצה"ל. קצין. ועוד בכיר. לא לאויב, בתחבולות שיש לעשות בהן מלחמה. לא לאו"ם, בה לבשת חיילים במדי שוטרים. לא לאמריקאים. כל זה בסדר, כמוכן. מצווה לרמות את הגוי, לכי זב לו ולהערים עליו. בדרך הישר הולך רק הצאן לטבח. העניין הוא, שהקצין שיקר לשלטונות הצבא באופן שקוף כל כך, עד שבהכרח נחשף. וזו הבעיה - הצורך לקבוע כלפי השקר עמדה מוסרית עם תרגום מעשי.

לא השקר הוא חטאם הגדול של התת אלופים משה תמיר ועימאד פאריס, אלא גרימת המבוכה לרמטכ"ל, רב אלוף גבי אשכנזי. חזקה על אשכנזי שמעולם, לא בגולני, לא בפיקוד הצפון ולא במטכ"ל, לא הודמן לו להיתקל בשקר צבאי קצר. עכשיו הוא ייאלץ להבהיר אם יש לו דעה בע" ניין, כעיקרון ומראש, ולא בהמתנה לקצין הבא שעדיין לא נגמל מ"אמירת אי אמת", כאמירתו המעורנת של דוד בן-גוריון על אריאל שרון. גלא רק אשכנזי ייאלץ לעשות זאת, אלא גם שר הביטחון אהוד ברק, רמטכ"ל לשעבר, שאף הוא

בוודאי הודעו על כך לשמע חדשות השקר, עד שנעתק הדיבור מפיו.

הגרסה המקובלת היא שבצה"ל מתקדמים קצינים קרביים עזי נפש, רבי עלילות ולעי" תים קלי אצבע על הרק האמת. כדי כך, שגור צר מתאם מסוים בין קרביות לשקרנות. לבסוף נאלץ הרמטכ"ל לשים על כפות המאזניים את ההצלחות המבצעיות ואת השגת המשימות, מול היצירתיות, היוזמה והנכונות לפרוץ את גבולות הטופס של רו"ח תאונת הדרכים ברכב הצבאי. גרסה זו לא רק גורמת עוול לאותם מפקדים ישרים שהתקדמו היטב ובדין, אלא גם מעניקה לרמטכ"ל מעמד של שופט-על - אף שהיה יותר מרמטכ"ל אחד שבעצמו שיקר לממונים עליו ובראשם שר הביטחון.

ספר שהופיע זה עתה, "מקום טוב בצד" מאת נאורה ברנהמטלון, שהיתה מזכירה של משה דיין ומקורבתו, עוסק בין השאר בשקרים שנטו סביב דיין כרמטכ"ל, בפרשת "עסק הביש". כדי כור, במצרים נחשפו באמצע שנות ה-50 יחידות שהפעיל שם אגף המודיעין 131. העניין שנוי במחלוקת: לעומת הטוענים ששיקרו לדיין, כמו גם לשר הביטחון פנחס לבון, יש הטוענים שדיין הוא הוא שמשך בחוטי הפרשה ונשא באחריות